

श्री सर्वोच्च अदालतबाट

यसमा प्रस्तुत पाना ...को लिखित जवाफ कानूनको रित, ढोँचा भिनेको र म्यादैभिन्न/गुज्रको थामी दता हुन आएको देखिदा प्रम्न लिखित जवाफ मिसिल सामेल राखि नियमानुसार गरि

श्री सर्वोच्च अदालतमा चढाएको

लिखित जवाफ

विषय:- विपक्षीको रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटार, काठमाण्डौको तर्फबाट अख्तियार प्राप्त तथा स्वयंको हकमा समेत ऐ. बैंकको गभर्नर वर्ष ४९ को डा. विश्वनाथ पौडेलको वारिस दोलखा जिल्ला गौरीशंकर गा.पा. वडा नं. ६ (साविक चंखु गा.वि.स. वडा नं. ८) बस्ने बैंकको कर्मचारी वर्ष ३४ को सन्त बहादुर तमाङ (नागरिकता नं. २२१०३३/२९, २०६४/०७/२६ जि.प्र.का., दोलखा).....

लिखितजवाफ
प्रस्तुतकर्ता
/प्रत्यर्थी

विरुद्ध

का. जि. का. म. न. पा. वडा नं. ११ बबरमहल स्थित डिजायर ल फर्ममा कार्यरत वर्ष ५० को अधिवक्ता अनन्तराज लुईटेलसमेत

विपक्षी/रिट
निवेदक

मुद्दा - उत्प्रेषण (रिट नं.०८१-WO-१३१९) ।

उपरोक्त विपक्षीसँगको उक्त मुद्दामा त्यस सम्मानित अदालतबाट जारी भएको लिखित जवाफ पेश गर्ने म्याद सूचना मिति २०८२/०२/१९ मा यस बैंकले प्राप्त गरेकोमा कार्यालयको कार्यव्यस्तताले गर्दा काबु बाहिरको परिस्थिति परी १५ दिने म्याद गुज्रन गएकोले गुज्रिएको म्याद थमाई थामिएको म्यादभित्रै निम्न व्यहोराको लिखित जवाफ लिई उपस्थित हुन आएको छु ।

अनन्तराज लुईटेल
२०८२/०२/१९
२०८२/०२/१९

१. मुद्दाको सम्पूर्ण व्यहोरा मिसिल संलग्न विपक्षीको सक्कल निवेदन लेखबाट अवगत हुने हुँदा सो बारेमा पुनरावृत्ति गरिएको छैन ।

२. विपक्षीको रिट निवेदनमा विपक्षी बनाइएका अन्य विपक्षीहरूले आ-आफ्नो हकमा लिखित जवाफ पेश गर्ने नै हुँदा नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय तथा ऐ. बैंकका गभर्नरको हकमा मात्र यो लिखित जवाफ पेश गरेको छ ।

३. विपक्षी निवेदकको निवेदन पत्र अध्ययन गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकको गभर्नरको नियुक्ति गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा १५, २१, २५ र ३२ तथा सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा १६, १७ र १८ मा रहेका कानूनी व्यवस्था प्रतिकूल हुने गरी कामकारवाही तथा निर्णय भएको भन्ने दाबी लिई गभर्नर पदमा भएको सिफारिस, नियुक्ति तथा सपथ समेत उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी पाउन विपक्षीले माग गर्नुभएको देखिन्छ ।

४. विपक्षी रिट निवेदकको निवेदन माग दावी निम्न आधारमा कानूनसम्मतः नरही खारेजभागी रहेको हुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउन सम्मानित अदालत संमक्ष सादर निवेदन गर्दछुः

(क) नेपाल राष्ट्र बैंकको गभर्नरको नियुक्तिको लागि सिफारिस समितिको गठन तथा सो समितिले गभर्नर पदमा नियुक्तिको लागि गर्ने सिफारिस सम्बन्धी व्यवस्था नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा १५ मा रहेको छ । सो दफामा सिफारिस समितिमा रहने सदस्यको योग्यता तथा गभर्नर पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस गरिने व्यक्तिको योग्यता सम्बन्धी स्पष्ट व्यवस्था रहेको छ । उक्त दफामा सिफारिस समितिमा कुनै राजनीतिक दलले सदस्य तोक्ने भन्ने व्यवस्था छैन, न त कुनै राजनीतिक दलले गभर्नरको रूपमा उम्मेदवार प्रस्ताव गर्ने व्यवस्था नै छ । कानूनले निर्दिष्ट गरेको प्रक्रिया बमोजिम भए गरेका कार्यलाई अमूक राजनीतिक दलबाट तोकिएको वा अगाडि बढाइएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरी, सिफारिस गर्ने तथा नियुक्ति गर्ने कार्यमा संलग्न नरहेका तथा निवेदनपत्रमा विपक्षी नै नबनाइएका राजनीतिक दलका नेतालाई विपक्षी नेता भनी संवोधन गरी पेश भएको निवेदन व्यहोरा प्रथम दृष्टिमा नै तथ्यहीन र मनोगत रहेकोले विश्वासयोग्य नरही खारेजभागी छ ।

(ख) यस बैंकको गभर्नर पदमा सिफारिस हुने व्यक्तिको योग्यताको सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ दफा १५ (३) ले "आर्थिक, मौद्रिक, बैकिङ्ग, वित्तीय, वाणिज्य, व्यवस्थापन तथा वाणिज्य कानून क्षेत्रका लब्धप्रतिष्ठित व्यक्तिहरू तथा डेपुटी गभर्नरहरूमध्येबाट तीन जनाको नामावली नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा सिफारिस गर्नेछ" भन्ने व्यवस्था गरेको छ । साथै, ऐ. ऐनको दफा २० को खण्ड (ग) ले गभर्नर पदका लागि नियुक्त हुनको लागि "आर्थिक, मौद्रिक, बैकिङ्ग, वित्तीय, वाणिज्य, व्यवस्थापन, जनप्रशासन, तथ्याङ्कशास्त्र, गणित वा कानून विषयमा कम्तिमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरी आर्थिक, मौद्रिक बैकिङ्ग, वित्तीय वा वाणिज्य कानूनको क्षेत्रमा कार्य अनुभव हासिल गरेको" व्यक्ति हुनुपर्ने गरी योग्यता तोकिएको तथा कार्य अनुभवलाई परिभाषित गर्दै नेपाल सरकार वा बैंकको विशिष्ट श्रेणीको पद वा विश्वविद्यालयको प्राध्यापक वा "क" श्रेणीको वाणिज्य बैंक वा वित्तीय संस्थाको

 Marlang

Handwritten signature: *Handwritten signature*

Astman

भनी अर्थ गर्न तर्कसंगत हुँदैन र व्यक्तिको स्वतन्त्रताको अवधारणाका आधारमा समेत त्यसरी अर्थ गर्न मिल्ने होईन ।

(घ) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ३२ ले गभर्नर, डेपुटी गभर्नर वा सञ्चालकलाई निहित स्वार्थको उपयोगमा बन्देज लगाएको छ । कार्य सम्पादनको क्रममा कुनै सार्वजनिक पदाधिकारीले निहित स्वार्थको निमित्त कार्य गरेमा सो विषयमा जो कसैले प्रश्न उठाउन सक्ने नै हुन्छ । तर विपक्षीले नियुक्ति सम्बन्धमा प्रश्न उठाईरहँदा दफा ३२ को व्यवस्थाको जिकिर लिनु भएको व्यहोरा अप्रासंगिक र असान्दर्भिक रहेको छ ।

(ङ) विपक्षी निवेदकले आफ्नो दावी पुष्ट्याईको लागि सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को व्यवस्थालाई समेत आधार लिनु भएको देखिन्छ । सो ऐनको दफा १६ ले निर्णय गर्दा पारदर्शिता कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गर्दै पारदर्शितालाई "निश्चित मापदण्डको आधारमा निर्णय गर्नु पर्ने प्रक्रिया सम्झनु पर्छ" भनी परिभाषित समेत गरेको छ । गभर्नरको नियुक्ति सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा १५ ले तोकिदिएको कार्यविधि तथा योग्यताका साथै ऐ. ऐनको दफा २० ले निर्दिष्ट गरेको योग्यता तथा दफा २१ ले तोकेको अयोग्यता नै निश्चित मापदण्डका रुपमा रहेका छन् । उक्त मापदण्डका आधारमा भए गरेको निर्णयलाई सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा १६ को व्यवस्था प्रतिकूल मान्न मिल्ने होईन । विपक्षीले सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा १७ को जिकिर लिनुभएको सम्बन्धमा निर्णयको आधार र कारण निर्णयबाट नै खुल्ने व्यहोरा अनुरोध छ ।

(च) कुनै निर्णयमा स्वार्थ बाझिएको भनी लिईएको दाबी तथ्यगत र बस्तुपरक ढंगले प्रमाणित हुनु पर्दछ । नियुक्ति सिफारिस गर्ने समिति तथा नियुक्ति दिने नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले म प्रत्यर्थीलाई गभर्नर नियुक्त गर्दा यो यस कारण यस्तो स्वार्थ बाझिन्छ भनी विपक्षीले खुलाउनु सक्नु भएको छैन । यस बैंक तथा गभर्नरले प्रचलित कानूनले प्रदान गरेका अधिकार र कर्तव्य पुरा गर्नु पर्ने हुन्छ । बैंकले कानून प्रदत्त अधिकार औचित्यपूर्ण आधारमा प्रयोग गर्नु पर्ने हुन्छ । म गभर्नर आफ्नो ज्ञान र क्षमताको प्रयोग गरी कार्य गर्दै आएको र यस बैंकको गभर्नरको रुपमा कार्य गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ले तोकीदिएका बैंकका उद्देश्य हासिल गर्न मौद्रिक नीतिको तर्जुमा र कार्यान्वयन, नियामकीय र सुपरिवेक्षकीय भूमिकाको सीमामा रहनु पर्ने हुन्छ । मुख्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्नु, वित्तीय स्थायित्व कायम गर्नु तथा सुरक्षित, स्वस्थ तथा सक्षम भुक्तानी प्रणाली विकास गर्नु नेपाल राष्ट्र बैंक मुलभुत उद्देश्य रहेकोले सो उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि नेतृत्वदायी भूमिकामा रही कार्य गर्दा कसैसँग स्वार्थ बाझिने अवस्था रहँदैन । अतः विपक्षीले सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा १८ ले स्वार्थ बाझिएमा निर्णय गर्न नहुने भनी गरेको व्यवस्थाको जिकिर लिनु भएको व्यहोरा मनोगत र पुर्वाग्रही रहेको छ ।

(छ) मौद्रिक नीति तथा विदेशी विनिमय नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बैकिङ्ग क्षेत्रको नियमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने लगायतका महत्वपूर्ण र संवेदनशील जिम्मेवारी प्राप्त केन्द्रीय बैंकको गभर्नरको नियुक्तिको विषयमा आधारहीन दाबी सहित पेश भएको निवेदनले नियमनकारी निकायप्रति अविश्वास पैदा गरी समग्र बैकिङ्ग प्रणाली प्रति आम जनसाधारणको विश्वासलाई नै क्षयीकरण गर्ने व्यहोरा अनुरोध छ ।

५. अतः माथि विभिन्न प्रकरणहरूमा उल्लिखित कानूनी तथा तथ्यगत आधारमा विपक्षीको रिट निवेदन दाबी मनोगत, तथ्यहीन, पूर्वाग्रही रहनुका साथै कानून सम्मत नरहेकोले खारेज गरी पाउँ ।
६. यसमा बैंकको तर्फबाट मुकरर हुनु हुने कानून व्यवसायीको वहस जिकिरलाई समेत यसै लिखित जवाफको अभिन्न अङ्ग मानी पाउँ ।
७. लेखिएको व्यहोरा ठीक साँचो हो, झुठ ठहरे कानून बमोजिम सहुला बुझाउँला ।

 Ranabang

लिखित जवाफ प्रस्तुतकर्ता,
निज वा. सन्त बहादुर तमाङ

ईति सम्बत् २०८२ साल असार महीना १० गते रोज ३ शुभम्